

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

สิทธิพงษ์ ภูมิภักดีพรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุณฐิณีพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุณฐิณีพนธ์ ได้พิจารณา
คุณฐิณีพนธ์ของ สิทธิพงษ์ ภูมิภักดีพรรณ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณฐิณีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคุณฐิณีพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ขาวหา)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นวลผจง อุดรพิมพ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาลณี)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ขาวหา)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นวลผจง อุดรพิมพ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาลณี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนทสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณฐิณีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 18 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนคุชกูนิพนธ์ ระดับปริญญาเอก

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.วชิระ ขาวหา ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องของคุณนิพนธ์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบพระคุณ ดร.สุชาดา กรเพชรปาลี ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู และ ดร.นवलพอง อุดรพิมพ์
คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์ และ ผศ.ดร.สมโภชน์ อเนกสุข ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้
คำแนะนำเพิ่มเติมเพิ่มเติมความสมบูรณ์ให้แก่ผู้วิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของเครื่องมือการวิจัย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้เงินทุนสนับสนุนแก่ผู้วิจัย
พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร และครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่อนุเคราะห์ตอบ
แบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณคณาจารย์จากภาควิชาบริหารการศึกษาและคณาจารย์
จากภาควิชาวิจัยและวัดผลทางการศึกษา โดยเฉพาะ ดร.สุชาดา กรเพชรปาลี ผศ.ดร.เสรี ชัดแจ้ง
และอาจารย์พูลพงศ์ สุขสว่าง ที่กรุณาให้ความรู้แก่ผู้วิจัย และขอบคุณคณะครู โรงเรียน
เมืองชลพาณิชย์การทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ปริญญญา และอาจารย์อามรรรัตน์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ
และเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในรุ่นทุกคนที่คอยเป็นห่วงและให้ความช่วยเหลือ
แก่ผู้วิจัยมาด้วยดีเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.วรเทพ ภูมิภักดีพรรณ ดร.รุ่งทิพย์ พรหมศิริ และ
ดร.ศญาญ ธีระวิชตระกูล ผู้มีน้ำใจดียิ่งแก่ผู้วิจัยเป็นเสมือนเบื้องหลังความสำเร็จของงานวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวภูมิภักดีพรรณ โดยขอกราบขอบพระคุณ
คุณพ่อวิสิทธิ์ และคุณแม่ดวงใจ ภูมิภักดีพรรณ ที่ได้ให้โอกาสที่ดีทุกอย่างในชีวิตแก่ผู้วิจัย รวมทั้ง
ขอบคุณอาจารย์พัชรีย์ และเด็กหญิงนันท์นภัส ภูมิภักดีพรรณ ภรรยาและลูกสาวที่คอยเป็นกำลังใจและ
เป็นแรงเสริมให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกได้อย่างเต็มภาคภูมิ

สิทธิพงษ์ ภูมิภักดีพรรณ

46820317: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน/ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

สิทธิพงษ์ ภูมิภักดีพรหม: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL FOR QUALITY OF EDUCATION IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS) อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพ:
วชิระ ชวหา, กศ.ด., นวลพจ อุดรพิมพ์, Ph.D., สุรัตน์ ไชยชมภู, กศ.ด., สุวดา กรเพชรปาลี, Ph.D. 216 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 96 คน และครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 419 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ปัจจัยที่ศึกษาในโมเดลการวิจัยประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ชีวิตสังคมของผู้บริหาร ทัศนคติของผู้บริหาร ภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร การติดต่อสื่อสารในองค์กร บรรยากาศองค์กรและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS หาค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม LISREL 8.50 ในการนำเสนอและตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ผลการวิจัยแสดงว่า องค์ประกอบของปัจจัยทุกตัวใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ปรับเป็นโมเดลทางเลือกแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี พิจารณาจากค่า χ^2 เท่ากับ 142.99, p-Value เท่ากับ 1.00, RMSEA เท่ากับ .00 GFI เท่ากับ .97 AGFI เท่ากับ .96 ค่า NFI เท่ากับ .98 และค่า RFI เท่ากับ .98 โมเดลทางเลือกที่นำเสนอขึ้นมาสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 81 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีจำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ บรรยากาศองค์กรและการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร มีค่าอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเท่ากับ .69 และ .24 ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ 1) ทัศนคติของผู้บริหารและภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร 2) ภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารและการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านบรรยากาศองค์กร โดยโมเดลทางเลือกทุกเส้นทางมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถใช้อธิบายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ดีกว่าโมเดลตามสมมติฐานการวิจัย

46820307: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: QUALITY OF EDUCATION IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS/
CAUSAL RELATIONSHIP MODEL

SITTIPONG POOMPAKDEPAN: THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL FOR QUALITY OF EDUCATION IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS. DISSERTATION
ADVISORS: VACHIRA CHAOHA, Ed.D., NUALPAJONG UDORNPIIM, Ph.D., SURAT CHAICHOMPOO, Ed.D., SUCHADA KORNPETPANEE, Ph.D. 216 P. 2007.

The purposes of research were to present and to construct a validate causal relationship model for quality of education in private vocational schools. The samples are 95 vocational school administrators and 419 vocational school teachers, derived by means of multi-stage random sampling. There were six factors namely, sociobiology of administrator, vision of administrator, transformational leadership of administrator, communication in organization, organizational climate and quality of education for vocational schools. The research instrument was a rating scale questionnaire. Data were analyzed by descriptive statistics, using SPSS. LISREL 8.50 to present and validate the causal relationship model.

The results indicated that the components of every factor in the causal relationship model for quality of education in private vocational school had validity. The adjusted model was consistent with empirical data. Goodness of fit measures were found to be: $\chi^2 = 142.99$, p-Value = 1.00, RMSEA = .00, GFI = .97, AGFI = .96, NFI = .98 and RFI = .98 The variables in adjusted model accounted for 81 percent of the variance in quality of education for vocational school. There were two factors having a statistically significant direct effect on quality of education for vocational schools were organizational climate and communication in organization with coefficient .69 and .24 respectively. The variables having a statistically significant indirect effect on quality of education for vocational schools were: 1) vision of administrator and transformational leadership of administrator indirectly affecting through communication in organization; 2) transformational leadership of administrator and communication in organization indirectly affecting through organizational climate. Every path in the adjusted model had a statistical significance on quality of education for vocational schools and accounted in better quality of education for vocational schools than the hypothesis model.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	16
นิยามศัพท์.....	18
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
แนวคิดเรื่องคุณภาพทางการศึกษา.....	23
แนวคิดเรื่องปัจจัยชีวสังคมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	35
แนวคิดเรื่องปัจจัยจิตสังคมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	37
แนวคิดเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	46
แนวคิดเรื่องปัจจัยการติดต่อสื่อสารในองค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	51
แนวคิดเรื่องปัจจัยบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	58
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ประมวลมาจากทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	63
การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับ โมเดลลิשראל.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	81
การนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	82
การตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	82
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ลำดับขั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	94
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผลการวิจัย.....	121
ข้อเสนอแนะ.....	141
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	141
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	145
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก.....	157
ภาคผนวก ข.....	159
ภาคผนวก ค.....	161
ภาคผนวก ง.....	163
ภาคผนวก จ.....	165
ภาคผนวก ฉ.....	167

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข.....	182
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	216

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน..... 71
2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 87
3	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของค่าเฉลี่ย..... 94
4	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ตามสมมติฐานการวิจัย..... 104
5	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ตามสมมติฐานการวิจัย..... 107
6	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ตามสมมติฐานการวิจัย..... 110
7	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนที่ปรับเป็น โมเดลทางเลือกแล้ว..... 115
8	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของ โมเดลเพื่อเปรียบเทียบ โมเดลตามสมมติฐานการวิจัยกับ โมเดลที่ปรับเป็น โมเดลทางเลือก..... 117

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน.....	14
3 โมเดลสมมติฐานการวิจัยในรูปแบบ โมเดลลิสเรล.....	15
4 โมเดลคุณภาพการศึกษาในบริบทของสังคม เศรษฐกิจและประชากรศาสตร์.....	25
5 อิทธิพลของวิสัยทัศน์ที่มีต่อคุณภาพการศึกษา.....	44
6 กระบวนการที่ครบวงจรของการมีวิสัยทัศน์.....	45
7 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพองค์กร.....	50
8 กระบวนการบริหารต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือนำไปสู่ความสำเร็จ.....	53
9 กระบวนการติดต่อสื่อสาร.....	56
10 อิทธิพลของบรรยากาศองค์การที่มีต่อคุณภาพการศึกษา.....	63
11 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยสรุป.....	81
12 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลการวิจัย.....	91
13 โมเดลการวัดปัจจัยวิสัยทัศน์ผู้บริหาร.....	96
14 โมเดลการวัดองค์ประกอบของปัจจัยภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร.....	97
15 โมเดลการวัดของปัจจัยการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ.....	98
16 โมเดลการวัดของตัวแปรบรรยากาศองค์การ.....	100
17 โมเดลการวัดของปัจจัยคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	102
18 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามสมมติฐานการวิจัย.....	108
19 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่ปรับ โมเดลแล้ว.....	113